

GARVIK PROSJEKT AS
Vestheimvegen 15
4250 KOPERVIK
Att. Bjørn Arne Hveding

Kontakt saksbehandler
Anne Stensland, 51568901

Tillatelse etter forurensingsloven tiltak mudring i sjø, Stivlevågen, Karmøy kommune

Statsforvalteren i Rogaland har ferdigbehandlet søknad av 16.02.2022 om mudring/sprenging i sjø ved Stivlevågen, Karmøy kommune,

Vi har på visse vilkår besluttet å gi tillatelse etter forurensingsloven til mudring/sprenging i sjø. Vilkårene fremgår på side 6-7.

Det stilles vilkår om avbøtende tiltak for å hindre spredning av forurenset sediment.

En oppstartsmelding skal sendes til Statsforvalteren den dagen arbeid i sjø starter.

Vi varsler gebyr for saksbehandlingen.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 16.02.2022 fra Garvik Prosjekt AS om tillatelse etter forurensingsloven til mudring/sprenging i sjø i forbindelse med legging av sjøledning ved eiendom 11/110, Stivlevågen, Karmøy kommune.

Søknad

Det skal legges en sjøledning for spillvann i Stivlevågen i forbindelse med nytt boligfelt på Mannes. For å ikke komme nært eksisterende slipp må det i den forbindelse sprenges et undervannskjær. Arealet som skal senkes er ca 50 m², og har en høyde på mellom 1-1,5 m. Det skal benyttes gravemaskin og borerigg i tiltaket. Fjellet skal sprenges og deretter graves bort med maskin. Tiltakshaver opplyser om at det skal brukes siltgardin under utførelsen av arbeidet for å hindre partikkelspredning. Massene som blir sprengt skal fjernes og benyttes til andre fyllingsarbeider på land. Tiltakshaver ønsker snarlig oppstart og det omsøkte tiltaket vil ha en varighet på 14 dager.

Avklaring etter plan-og bygningsloven

Forurensningsspørsmål skal om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd. Tiltakshaver har fått rammetillatelse fra Karmøy kommune til tiltaket, med tilhørende dispensasjon fra pbl. § 1-8 og kommuneplanens formål i sjø (FFFNA) som er gitt med hjemmel i pbl. §19-2. I høringen av tiltaket etter plan- og bygningsloven har følgende sektormyndigheter gitt uttaler; Fiskeridirektoratet, Statsforvalteren i Rogaland, Karmsund Havn IKS og Stavanger Museum. Vi anser tiltaket som avklart etter plan- og bygningsloven.

Avklaring med kulturminnemyndighet

Tiltak i sjø utføres ofte i områder som kan ha potensiale for funn av kulturminner, og det er fare ved utførelsen av tiltak at kulturminner tildekkes eller ødelegges. Statsforvalteren samarbeider med kulturminnemyndighetene slik at forholdene er avklart på forhånd. Museum

Stavanger har kommet med uttale i saken under høringen av tiltaket etter plan- og bygningsloven. De har ingen merknader til tiltaket, men minner om tiltakshavers stans- og meldeplikt. Om det under arbeidet oppdages kulturhistorisk materiale som kan være vernet eller fredet (for eksempel vrakdeler, keramikk, bearbeidet flint, glass, kritt Piper eller annet), må arbeidene straks stanses og kulturminnemyndighetene varsles, jf. Kml §8 og §14. Tiltakshaver plikter å underrette den som skal utføre arbeidene om dette, men står også selv ansvarlig for at det blir overholdt.

Figur 1. Det omsøkte tiltaket i Stivlevågen, samt hele ledningstraseen.

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

Tiltaksområdet ligger i Åkrehamn skjellsandforekomst¹. Denne forekomsten er verdisatt som svært viktig. Det er modellert ålegras flere steder i nærheten av tiltaksområdet. Denne modelleringen er unøyaktig og viser hvor lys- og dybdeforhold ligger til rette for ålegras. Ved Storholm, sørvest for tiltaket er det registrert stortareskog, denne er en del av den større stortareskog forekomsten på Karmøy, som i sin helhet er vurdert som svært viktig. I nærheten av tiltaksområdet er det også registrert gyttefelt for lysing².

¹ Temakart-rogaland.no

² Fiskeridirektoratets kartverktøy- Yggdrasil

Det er to verneområder vest for tiltaksområdet, Jegningen og Norde Longaskjer naturreservat. Begge disse verneområdene ble opprettet i 1982 med det formålet å bevare viktige sjøfugllokaliteter. Ved disse lokalitetene er det i senere år observert et rikt fugleliv med truede arter som hettemåke (CR), makrellterne (EN), ærfugl (VU), fiskemåke (VU), gråmåke (VU) og Tyvjo (VU)³. Det er også gjort flere observasjoner av truede og rødlistede sjøfugl rundt tiltaksområdet.

Forurensing

Det er et større slipp i Stivlevågen. Behandling av båter vil produsere forurensing til sjøbunnen i området rundt slippet og i hovedstrømretning. Det er ikke tatt prøver av sedimentene i tiltaksområdet, men man kan med stor sannsynlighet anta at disse er forurenset. I vår vurdering av tiltaket vil vi legge til grunn at sedimentene er forurenset og vilkårene vil gjenspeile dette.

Vannforskriften

Vannforekomsten i tiltaksområdet er *Åkrehamn* som er kategorisert som moderat eksponert kyst⁴. Vannforekomsten har god økologisk og udefinert kjemisk tilstand. Den blir i ukjent grad påvirket av diffus avrenning fra byer/tettsteder, fra havneaktivitet og fra spredt bebyggelse. Den blir i liten grad påvirket av punktutslipp fra renseanlegg, og i middelsgrad fra diffus avrenning fra industrier.

Unntatt fra forhåndsvarsling

Tiltakshaver har opplyst Statsforvalteren om at den omsøkte ledningen skal gå til boliger hvor beboerne skal flytte inn i løpet av april. For å sikre at beboerne har tilgang på essensielt utstyr ved innflytting vurderer vi at forhåndsvarsling etter forurensingsloven § 39-7 og § 36-8 kan unntas. Vi hjemler dette unntaket i forurensingsloven § 36-9, andre del, bokstav a. Saken har også vært hørt hos naboer og relevante sektormyndigheter gjennom planavklaringen.

Statsforvalterens vurdering

Rettsliggrunnlag

Statsforvalteren har vurdert søknaden på bakgrunn av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften §§ 4-6, og kravene i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Myndighet for behandling etter forurensningsloven

Statsforvalteren er delegert myndighet for mudring og utfylling i sjø uavhengig av om utfylling foretas fra skip eller fra land, jf. forurensningsforskriften kapittel 22 og rundskriv T-3/12. I vår vurdering av forurensning fra arbeidene vurderer vi både art, omfang og påvirkning av forurensning som oppstår som følge av arbeidene.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

³ Artsdatabanken.no

⁴ Vann-nett.no

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutninger skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller, dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften

Søknad om utslipp til vassdrag må i tillegg vurderes etter bestemmelsene i vannforskriften, som gir visse rammer for Statsforvalterens skjønnsutøvelse etter forurensningsloven. Forskriften fastsetter miljømål for vannforekomster, og deler inn disse i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften § 4 innebærer at tilstanden i vannforekomsten skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. Dersom tiltaket ved Stivlevågen fører til at vannforekomsten *Åkrehamn* endrer tilstandsklassen i negativ retning, vil det ha skjedd en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Statsforvalteren har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi det omsøkte tiltaket tillatelse etter forurensningsloven.

Statsforvalterens vurdering

I dette tiltaket er det særlig den forurensede sjøbunnen som utløser behovet for en tillatelse etter forurensningsloven. Sprenging og arbeid i sjø kan, uten avbøtende tiltak, forårsake skade på fisk og andre marine organismer under utførelse. Spredningen av forurenset materiale kan også bidra til en forringelse av næringsgrunnlaget for fisk og fugl ved nedslamming og forurensing av skjellsanden og tareskogen. Vi vil i vår vurdering legge vekt på;

- Spredning av forurenset masse
- Sprenging i sjø
- Spredning av plast og avfall

Spredning av forurenset masse

Uten særskilte tiltak kan arbeid i sjø føre til oppvirvling av forurensede bunnsedimenter, noe som vil kunne gi negative effekter på det marine miljø. Det vil derfor være viktig å hindre partikkelspredning, både med tanke på å bevare eventuelle marine verdier, samt for å unngå spredning og transport av miljøgifter fra sedimentene og til omgivelsene. Mulige forurensinger assosiert med båtslipp er løsemidler, tungmetaller som arsen, bly, kadmium, kobber, krom og kvikksølv, olje og bunnstoff som TBT og TCEP. Arbeid i sjø i dette området kan derfor ikke utføres uten avbøtende tiltak. Tiltakshaver har selv foreslått bruk av siltgardin under arbeidene. Vi stiller oss positive til bruken av siltgardin, men vi vurderer at dette tiltaket ikke vil ha optimal funksjonalitet under sprengingen av skjæret. Siltgardinen skal likevel være en del av en pakke med avbøtende tiltak som skal hindre spredning. Den komplette pakken med avbøtende tiltak er gitt i vilkårene i dette brevet.

Sprenging i sjø

Sprenging i sjø skaper en trykkbølge/sjokkbølge som medfører ekstremt hurtig endring i trykk, og som kan være skadelig eller medfører direkte død i fisk. Videre kan trykkbølgen spre forurensning fra nærliggende sediment. Det er satt vilkår om at det skal skytes en varselsalve før sprenging for å skremme vekk fisk fra området. For å beskytte siltgardinen under sprenging må det opprettes et dempende tiltak. De dempende tiltakene skal sørge for at trykkbølgene under sprengingen ikke påvirker siltgardinen, og at spredning av partikler ikke forekommer.

Spredning av plast i havet

I henhold til FNs bærekraftsmål 14, livet i havet, delmål 14,1, har vi et felles ansvar for å begrense og redusere alle former for havforurensing, inkludert marin forsøpling. Statsforvalteren er derfor opptatt av å begrense plast i havet. I forbindelse med sprenging i sjø stiller vi derfor krav til at tiltakshaver bruker en metode som inneholder minst mulig plast og at man etter sprenging rydder opp den plasten som er produsert.

Håndtering av overskuddsmasser

Overskuddsmasser fra tiltak i sedimenter, typisk mudder- og sprengsteinmasser fra mudring, er å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27a annet ledd. Av § 32 første ledd følger det at den klare hovedregelen er at den som genererer næringsavfall «skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning». Løsmasser som ligger over området som skal sprenges er i dette tilfelle forurenset, og disse massene må tas opp og leveres til godkjent mottak i henhold til forurensningsloven § 32. Vi anser at berggrunnen som skal sprenges er ren masse. Disse rene massene kan bringes opp og gjenvinnes som fyllingsmasser i andre prosjekt, dersom de ikke er dekket i løsmasser. Hvis sprengsteinen er dekket av løsmasser må disse vaskes innenfor siltgardinen før de utnyttes andre steder.

Hensyn til fugleliv

Det er rikt fugleliv i nærheten av tiltaksområdet. Dette fuglelivet er viktig, spesielt med tanke på tilstedeværelsen av flere truede arter. Skjellsand- og tareskogforekomstene er viktige for næringsøkende fugl, og det er av stor betydning at både fugler og næringsgrunlaget deres forblir uberørt av tiltaket. Karmøy kommune har i sin rammetillatelse stilt vilkår om at arbeidene ikke skal starte i perioden april-mai av hensyn til hekkende fugl. Dette vilkåret vil også stilles etter forurensningsloven, og utvides til at ingen arbeid skal utføres i hekkeperioden.

Aktsomhet ovenfor fremmedorganismer

Rogaland og Vestland fylker har gjennom de siste årene registrert en økning i observasjoner av fremmedarten japansk sjøpung, allment kjent som havnespy. Denne arten har stort invasjonspotensiale, og høy økologisk effekt⁵. Det er ingen kjente observasjoner i tiltaksområdet, men arten er observert nord for tiltaksområdet. Statsforvalteren minner om aktsomhetsplikten i henhold til forskrift om fremmede organismer § 18. I den står det at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet skal opptre aktsomt for å forhindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold.

Fra § 18 del a og b vises det til at tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten innebærer, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer.

Dersom havnespy blir observert under utførelsen av arbeidet, skal arbeidet stanses og myndighetene varsles umiddelbart.

Metode

Tiltakshaver må dekke kostnader ved å begrense eventuell skade på naturmiljøet som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11. Statsforvalteren har under gjort en vurdering av forslaget til søker når det gjelder tiltak som skal hindre negative konsekvenser på naturmiljøet som følge av arbeidene, jf. naturmangfoldloven § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder). Tiltakshaver har en generell

⁵ Artsdatabanken.no

plikt til å unngå forurensning, jf. forurensningsloven § 7, og må derfor kontinuerlig føre tilsyn med at det ikke forekommer uventet og/eller unormal forurensning som følge av arbeidene.

Konklusjon

Vurdering av tiltaket etter vannforskriften og naturmangfoldloven tilsier at naturen i området kan bli påvirket. Tiltaket er avgrenset i tid, og fastsatte vilkår vil gjøre at det er minst mulig konflikt med fisk og fugl i område. Det er satt krav om avbøtende tiltak for å skremme fisk vekk før sprenging samt krav om å fjerne massene fra området. Statsforvalteren finner derfor å kunne gi tillatelse til arbeidene i sjø ved Stivlevågen, Karmøy kommune, på visse vilkår. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden av 16.02.2022 og opplysninger kommet frem under behandlingen av søknaden.

Vedtak

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, gir Statsforvalteren i Rogaland Garvik Prosjekt AS tillatelse til arbeid i sjø ved eiendom 11/110, Karmøy kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår, med hjemmel i § 16 i samme lov. Tillatelsen gjelder mudring av ca. 50 m³ sprengsteinsmasser.

Ved avgjørelsen om tillatelse, og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. Garvik Prosjekt AS er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre tiltakshaver sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelsen. Tiltakshaver er også ansvarlig for å gi beskjed til Statsforvalteren når arbeidene i sjø starter.
2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes, slik at arbeidet kan revideres. Statsforvalteren skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter m.m., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
3. Arbeidene i sjø skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det marine miljø:
 - 3.1 Det skal etableres en siltgardin før arbeidene i sjø kan begynne. Siltgardinen skal være forankret i bunn, og skal omfavne hele tiltaksområde. Dersom siltgardinen ved noe

tidspunkt blir ødelagt eller mister funksjonalitet av andre årsaker skal det skrives avvik og siltgardinen skal byttes umiddelbart.

- 3.2 Siltgardinen skal ikke flyttes eller åpnes før 7 dager etter arbeid i sjø er ferdig.
- 3.3 Overliggende sediment skal fjernes før sprenging for å minimere spredning av forurenset sediment. Disse massene skal leveres til godkjent avfallsmottak og veiesedlene skal sendes til Statsforvalteren i Rogaland for dokumentasjon.
- 3.4 Under sprenging skal det være etablert dempende sikringer for å minimere skaden på siltgardinen. Eksempler på slike sikringer inkluderer sprengmatter eller boblegardin.
- 3.5 Før sprengning starter skal det fyres av en varselsalve for å skremme bort fisk fra området.
- 3.6 All plast produsert i forbindelse med sprenging skal ryddes opp, og det skal brukes en metode som begrenser plastbruken.
4. Støy fra arbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» (T-1442/2016).
5. Sprengsteinen skal være ren før den mellomlagres og benyttes i andre fyllingsprosjekter. Dette innebærer at steinen må vaskes fri for alle løsmasser. Vaskingen av steinen skal kun foregå innenfor siltgardinen.
6. Det skal ikke utføres arbeid i perioden 01.04 – 31.05 av hensyn til hekkende fugl.
7. Dersom man oppdager arten «havnespy» under arbeidene i Stivlevågen, må arbeidene stanses og myndighetene varsles umiddelbart. I henhold til aktsomhetsplikten er tiltakshaver ansvarlig for å tilegne seg kunnskap om arten, og risikoen den innebærer for det marine økosystem.
8. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er tiltakshaver ansvarlig for at Statsforvalteren varsles umiddelbart. Avvik skal loggføres.
9. Oppstarts melding skal sendes til Statsforvalteren den dagen arbeid i sjø begynner.
10. Når arbeidet er ferdig skal tiltakshaver utarbeide en kort rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten skal sendes til Statsforvalteren innen 4 uker etter sprenging i sjø er ferdig.
11. Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene i Stivlevågen isolert sett er uønsket. Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73. Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Varsel om gebyr

Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Statsforvalterens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 7 jf. forurensningsforskriften § 39-4. Gebyr for arbeid med fastsettelse av nye og endring av tillatelser. Garvik Prosjekt AS skal derfor betale et gebyr på kr. 17 500,- for Statsforvalterens behandling av søknaden. Eventuelle merknader til varselet sendes Statsforvalteren innen 14 dager fra mottak av dette brevet.

Etterkunngjøring

Tillatelsen og søknadsdokumentene vil bli kunngjort på internettsiden til Statsforvalteren i Rogaland www.statsforvalteren.no/rogaland under emnet *Miljø og klima*.

Klageadgang

Vedtaket om tillatelse kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes til Statsforvalteren i Rogaland.

Med hilsen

Mariann Størksen
fung. seksjonsleder

Anne Stensland
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fiskeridirektoratet, region sør	Postboks 185 sentrum	5804	Bergen
Museum Stavanger	Muségata 16	4010	STAVANGER
Karmøy kommune	Postboks 167	4291	KOPERVIK
Fiskarlaget Vest	Slottsgt. 3	5003	BERGEN
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	Ålesund
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger